



עת"א 43918/04/17 - שושן ברבי נגד שרות בתי הסוהר, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 43918-04-17 ברבי(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני כבוד השופטת עמיתה קלרה רג'יניאנו

העותר שושן ברבי (אסיר)

באי כוחו עו"ד דוד יפתח וג'קי- סגרון

נגד

משיבים

1. שרות בתי הסוהר

2. מדינת ישראל

החלטה

1. העותר, בן 39, אב ל-3 ילדים. נדון למאסר של 11 שנים ו-7 חודשים לאחר שהורשע בעבירות של גרימת מוות ברשלנות (3 קורבנות), הפקרה לאחר פגיעה, אחזקה ושימוש בסמים מסוכנים, שיבוש מהלכי משפט, הדחה בחקירה וגרימת נזק לאדם או לרכוש. הופעל מאסר על תנאי.

2. העותר נושא מאסרו מ-20.8.12. תום מאסרו נובמבר 2023. זהו מאסרו השביעי.

מסווג לקטגוריה ב/1. לא נמצא בסבב חופשות. בקשתו לצאת לחופשות תיבחן רק לאחר שיסיים חצי מתקופת מאסרו.

3. העותר פנה בבקשה לגורם המוסמך לאשר לו חופשה חריגה על מנת לשהות בקרבת בני משפחתו, פירט הבעיות הרפואיות של אשתו וילדיו וצירף מסמכים רלבנטיים.

הבקשה נדחתה וזו לשון ההחלטה: "הגורם המוסמך במחוז החליט לא לאשר למרשך יציאה לחופשה חריגה למפגש עם ילדיו וזאת מאחר והבקשה אינה נמנית בקריטריונים לחופשה חריגה על פי הפקנ"צ. גורמי הטיפול ביחידה הנחו לבדוק אפשרות של ביקורים טיפוליים לילדיו של מרשך". מכאן העתירה שבפני.

4. העתירה נסמכת על סעיף 7 לפרק ח' לפקנ"צ 04.40.11 (להלן: "פקודת החופשות") המורה כי

"מפקד המחוז, סגנו, או קצין ניהול אסירים מחוזי מוסמכים לאשר חופשה מטעמים מיוחדים כאמור בסעיף קטן 3 עד 48 שעות...."

נימוקי העתירה:



5. נטען כי העותר אסיר חיובי, נעדר חמ"ן שלילי, סיים בהצלחה מספר קורסים ושימש אסיר תומך לאסירים אחרים. עובד ומשלים 12 שנות לימוד במסגרת שב"ס.
- בעקבות השינוי שחל בעותר יצא ל-2 חופשות חריגות. הראשונה - באישור בית המשפט, לבר מצווה של בנו והשניה (ב-16.10.16), לבת מצווה של בתו, באישור המשיב מבלי שהבקשה הובאה לפתחו של בית המשפט.
6. נטען כי מאז מעצרו של העותר ובהמשך מאסרו נתגלו בקרב ילדיו הקטינים ואשתו בעיות רפואיות - נפשיות קשות המחמירות עם הזמן. הנזק הנגרם להם הוא בלתי הפיך ובית המשפט מתבקש, מטעמים הומניטריים לקבל את העתירה בשל חוסר סבירותה של החלטת הרשות.
7. נטען כי ההחלטה התקבלה מבלי שניתן המשקל הראוי להמלצת וועדת המסוכנות ומפקד בית הסוהר, שהמליצו להיעתר לבקשה.
8. בדיון בפני, מקדו ב"כ העותר עיקר טיעוניהם במצבם של הילדים וטענו כי סבלם של הילדים קשה מנשוא ודחיית העתירה משמעותה ש"הילדים ייהרסו". נטען כי קבלת העתירה תציל את הילדים מבלי שאיש ינזק. "מה יקרה, החומות יפלו יקרה משהו" (עמ' 7, שורה 7).
9. נטען כי בשל מצבם החמור של הילדים וה"ליניץ הציבורי" שעברו עם מעצרו של העותר והחשש להרעה במצבם, בשעה שלא נשקפת מסוכנות מהעותר, מצדיקה קבלת העתירה הנסמכת על נסיבות הומניות מיוחדות וחריגות, המתקיימות רק בנסיבותיו של העותר.

עמדת המשיב:

10. ב"כ המשיב התנגד לקבלת העתירה וטען כי הנסיבות המשפחתיות- הרפואיות של בני משפחתו של העותר אינן עומדות בקריטריונים המפורטים בפקודת החופשות, פרק ח' סעיף 2 (יג) שענינו "נסיבות הומניטריות חריגות ומיוחדות".
11. נטען כי הפרשנות המרחיבה שמציעים ב"כ העותר למונח "נסיבות הומניטריות חריגות ומיוחדות" אינו עולה בקנה אחד עם הוראות הפקודה ופסיקת בית המשפט העליון, גם לא ברע"ב 3556/15 עליו סומכים ב"כ העותר.
12. נטען כי נסיבותיו של העותר אינן "מיוחדות" ו"חריגות" ואינן יוצאות מן הכלל שכן בקשות דומות מוגשות



גם ע"י אסירים אחרים המבקשים לצאת לחופשה מיוחדת וחריגה כתמיכה נפשית למשפחתם.

13. לשיטתו של ב"כ המשיב (כפי שעולה מרע"ב 3556/15) הפרשנות הנכונה שיש לתת לסעיף 2 (יג) לפקודת החופשות היא שבית המשפט יראה בנסיבות הומניות חריגות ומיוחדות רק מקרים מיוחדים לאישור ספציפי שאינם קיימים אצל אחרים. (סעיף 24 לכתב התשובה).

ב"כ המשיב הפנה להחלטת בית המשפט שניתנה ב עת"א 15109-05-16.

14. לסיכום טען ב"כ המשיב, כי הגורם המוסמך בשב"ס בחן את מכלול השיקולים והנסיבות שבאו בפניו והחלטתו צודקת וסבירה ואין להתערב בה. מה עוד שהוצע לעותר ע"י גורמי הטיפול פתרון חלופי, בין כותלי הכלא, של פגישה טיפולית בנוכחות עו"ס.

דין והכרעה:

15. פרק ח' לפקודת החופשות דן בחופשה מטעמים מיוחדים. סעיף 2 (ג) קובע:

"נציב בתי הסוהר או מפקד המחוז, לפי העניין, על פי המלצת הגורמים המנויים בסעיף ט בפרק ב' ולאחר אימות ובדיקת הטעם לחופשה המבוקשת, רשאי לאשר חופשה מטעמים מיוחדים בשל הטעמים המנויים כדלקמן:

...(א)

...(ב)

·
·
·

(יג) נסיבות הומניטריות חריגות ומיוחדות."

16. ברע"ב 3556/15 פלוני נ' מדינת ישראל, אפשר בהמ"ש העליון לאסיר עולם שטרם נקצב עונשו לצאת לחופשה מיוחדת של 15 שעות וחצי. הטעם ההומניטרי היה יציאתו של האסיר לתחרות ריצה של בנו. במסגרת הליך זה פירש ביהמ"ש העליון (כב' השופט הנדל) את משמעותו של סעיף יג' הנ"ל **"נסיבות הומניטאריות חריגות ומיוחדות"**. **"נסיבות"** - משמע התמונה המלאה, על כל מכלול עובדותיה **"הומניטאריות"** - לא נבחנת תמיד מנקודת מבטו של האסיר בלבד. **"חריגות"** - לאמור, ישנה דרישה כי הנסיבות יוצאות מן הכלל. **"מיוחדות"** - עומדת בקצה השני של השגרה. ומן המילים בנפרד למשמעותן יחד. המבחן, על חלקיו השונים, כולל רק מקרה שמתעורר בבקשה מסוימת, אך לא בבקשות אחרות. כך ניתן להביט על העניין שלפנינו, ביחס לבקשה הנדונה, על המעורבים השונים בה. אלה האחרונים- ולא דוקא האסיר- עברו באופן אובייקטיבי, וחשוב ביותר- סובייקטיבי, חוויות קשות מאין כמותן. המקרה מורכב וחריג ומיוחד מאד..."



ובהמשך, "חשוב להדגיש שוב כי אין לבודד מרכיב אחד של המקרה וליישמו על מקרים עתידיים, שרק במבט ראשון עשויים להראות דומים. הצטברות כל הנתונים היא אשר מבדילה אותו ממקרים אחרים...".

17. ברור מההחלטה ומההתבטאויות של בהמ"ש כי לא מדובר בהחלטה שניתן להשליך ממנה למקרים אחרים. בהמ"ש הדגיש שמדובר במקרה מיוחד מורכב וחריג והצטברות כל הנתונים היא אשר מבדילה אותו ממקרים אחרים.

18. עיינתי בחוות הדעת שצורפו לעתירה (לגבי אשת העותר ושני ילדיו, הבן יליד 2002 והבת ילידת 2004)

חוות הדעת מתייחסות למצבם הנפשי של האישה ושני הילדים. מטעמים ברורים ומחמת צנעת הפרט לא ניתן לפרט את האמור בהם. אומר רק זאת, כי אין ספק שהילדים חווים תסמיני חרדה ועצבות בשל חסרונם של האב והביקורים הקצרים בבית הכלא. האם מטופלת. נכון לחודש מרץ 2016 (ההדגשה שלי ק.ר), הבן הגיע ל-4 פגישות עם פסיכולוג קליני והבת טופלה במרפאה לטיפול בילדים ונוער בעיריית נתניה - נמצאה בטיפול פסיכותרפאוטי. (אין אישורים מאוחרים יותר).

19. יצוין כי חוות הדעת הוכנו לפני חג הפסח והן צורפו לעתירה לחופשה מיוחדת לחג הפסח. (עתירה שנמחקה במהלך הדיון). המטפלת המומחית שערכה אותן המליצה לאפשר לעותר חופשה במהלך חג הפסח. לדבריה "חג משמעותי שיכול להגביר את תחושת החסר של האב את העצב והכאב". תאמר האמת, ומבלי להקל ראש באמור בחוות הדעת, כי לא מצאתי בחוות הדעת התייחסות כל כך קיצונית במקרה של דחיית העתירה, כפי שטענו ב"כ העותר.

מפקד בית הסוהר המליץ לשקול בחיוב הוצאתו לחופשה "ככל שיש נתיב חוקי הומני מטעמים הומנים..."

20. לאחר שנתתי דעתי למכלול הנסיבות שבאו בפני ונתתי דעתי לחוות הדעת שהוגשו לגבי מצבם הנפשי של האם ושני הילדים, הגעתי למסקנה כי העתירה שבפני לא באה בגדרו של סעיף 2 (יג) לפרק ח' לפקודת החופשות ומשכך לא נפל פגם בהחלטת הרשות.

אחזור על מה שכתבתי בהחלטה הקודמת (עת"א 15109-05-16) "למרבה הצער זה גורלן של משפחות רבות כאשר אבי המשפחה כלוא מאחורי סורג ובריוח לתקופה ארוכה". העותר זוכה לביקורים פתוחים של בני המשפחה. מדובר בביקור קצר של חצי שעה. אין ספק שפגישה עם בני המשפחה בבית, למספר שעות, שונה ונינוחה יותר ועשויה לסייע ולעודד את הילדים אבל זה כשלעצמו אינו מצדיק קבלת העתירה.

21. הכלל המחייב את שב"ס והמנחה את מתקין התקנות הינו "כלל השוויון" בין אסירים המשתייכים לאותה קבוצת התייחסות. "כלל השוויון" חל גם כאשר מדובר בפריבילגיות.



עניינו של העותר אינו שונה מאסירים אחרים אשר הינם אבות לילדים החווים קשיים בשל מאסר האב.

אין בנסיבותיו של העותר חריגות מיוחדות המאפיינת אותו באופן ספציפי ואינה קיימת אצל אחרים.

22. דחיית הבקשה מתיישבת עם מדיניות כללית של שב"ס לשמור על שוויון בין האסירים באמצעות הקפדה על הוראות הפקודה.

23. ובאשר לתפקידו של בית המשפט "במסגרת עת"א על בית המשפט לבחון את סבירות שיקול הדעת של הגורם המוסמך ואל לו לבית המשפט להחליף דעתם בדעתו ככל שהחלטתם עומדת במבחנים אלו (רע"ב 6956/09).

24. באשר לפתרון החלופי המוצע - דומני כי הפתרון החלופי המוצע, הוא פתרון הולם ומצביע על רגישות גורמי הטיפול לגבי מצבם של הילדים והנכונות לסייע במצבי כאלה.

בניגוד לעתירה המתייחסת לפגישה חד פעמית, הפתרון החלופי נותן מענה לטווח הרחוק "ביקורים טיפוליים בפקוח - בנוכחות גורמי הטיפול בכלא וכן הגורמים המטפלים בילדים וזאת בתדירות אשר תאפשר לאסיר יצירת קשר רצוף וקבוע יותר עם ילדיו".

הטענה המרכזית שהעלו הילדים בפני המטפלת היא הזמן הקצר של הביקור (חצי שעה לכל המשפחה).

מבלי להתערב נוהלי שב"ס ובשיקול דעתם של הגורמים המוסמכים, מוצע לשקול בנפש חפצה יותר מפגישה אחת בחודש ולפרק זמן ארוך יותר.

25. סיכומו של דבר, משלא באו בפני טעמים מיוחדים מצאתי החלטת הרשות סבירה וצודקת ואין מקום להתערבות בית המשפט.

ההחלטה תשלח לב"כ הצדדים.

ניתנה היום, כ"ו אייר תשע"ז, 22 מאי 2017, בהעדר הצדדים.

חתימה